

Ta prostor je bil ob zidu na evangelijski strani velikega oltarja. Tukaj so jo spustili v zemsko temo, kjer čaka vstajenja.

Kmalu potem so vzdali na steno spominsko ploščo, namreč njen grb z napisom. Tako se je njen spomin in spomin njenega groba ohranil živ, dokler so bili cistercijenci v Zatičini. Virida je namreč izročila v oporoki večji del svojega imetja, zlasti svoj gradič, samostanu; napravila je mnogo ustanov, posebej še ustanovo večnih maš za samo sebe in za pokojnega vojvoda Leopolda III. Menihi so oba častili neizrekljivo, zlasti še, ker so bili tudi Viridini sinovi samostanu jako naklonjeni. Dali so imenitnemu laškemu mojstru napraviti za samostan po dveh slabih slikah dve veliki prekrasni sliki, kateri sta bili v veliki samostanski obednici. Domačini in ptujci so sliki večkrat ogledovali rekoč: „Glej, ta je gospa s pristave, ta je pa njen mož — velik junak, ki je umrl na bojišču!“

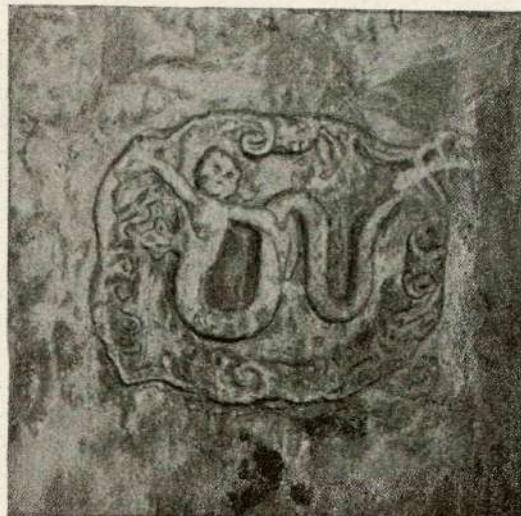
Pristavo samo pa so polagoma zapustili; jela se je rušiti, in tedaj so kamenje porabili za razširjanje bližnje cerkvice. Dandanes se le težko najde sled nekdanjega Viridinega bivališča.

Vidič in Lenka sta živela na potoški grajščini srečno poleg obilne družine, katero jima je Bog dal. A njun rod se je razgubil na vse strani in se pozabil.

L. 1784. so morali menihi zapustiti zatiški samostan, cesar Jožef II., potomec Viridin, je bil tako ukazal; podobi Viride in Leopolda sta odšli v Ljubljano, spomin Viridin pa je polagoma izginil skoro do cela. Zatiško cerkev so popravljali, večkrat belili, in tako se je malone izbrisala spominska plošča nad njenim grobom. Vendar popolnoma ni izginila. Na evangelijski strani zatiške cerkve vidiš v zidu slabo, težko umevno kamenito podobo: zmaj se zvija tako

kakor črka „S“; v odprtem žrelu drži otroka. Bralec naše povesti vé, da je ta podoba milanski grb, kakor ga je bila Virida nekdanj napravila na zastavo za milansko vojno.

Če prideš, bralec, v Zatičino in stopiš v cerkev, oglej si še ta slabi spomenik, in reci: „Tukaj počiva gospa s pristave.“



Grb Viridin. (Fotgr. dr. Fr. L.)

Pravijo, da je neznatna in temna naša zgodovina. To ni povsem res; temna je le, dokler je ne razsvetlimo z natančnim preiskovanjem. Tudi neznatna ni. Kar se tiče gospé Viride s pristave, hvalimo božjo previdnost, ki je tako plemenito seme, njeno telo, položila v našo slovensko zemljo! Kakor sedi njen potomec na cesarskem prestolu, tako naj bi vzkliklo ob njenem grobu mnogotero cvetje navdušenosti in krščanske plemenitosti v slavo slovenski domovini.

Sveti večer.

Večer zagrinja Betlehem,
Že luna zvezde v svate vabi.
Krog mesta mir slovesen vlada,
A hrup, prepir in gneča v njem.
Ti sam sedi ob oknu, sivi Rabi,
Zakaj ti mrak na modro čelo pada?

Pred taboj zvitek povoščen.
Naróda tvojega nezgode,
Krivice, boje in zakone
Nanj mož je mnogi razsvetljen
Zapisal, morda ne vedoč, da bode
Ostal in romal v svet med milijone.

Modrost je pisal Salomon,
Za njim pisali so preroki
O kralju velikem, ki pride
Odrešit narod. — Kje je On?
Kdaj vzide svetla zarja na iztoki,
Da mrak duhá in led srca odide?

Ob luni bereš, Rabi. Kaj?
„Uzrlo bode luč veliko
To ljudstvo, ki temà je krije.“
O, beri dalje, reci: kdaj?
„Požene Jesetov koren mladiko,
Cvetica iz korena mu priklje.“